

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Elofizetési díj:

Egész évre	4 frt.
Felévre	2 "
Negyedévre	1 "

A társulat minden rendű tagjának a lapot tagdíjaitért kadjak.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztárnoknál, az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak küldendőek.

Erkölesi valuta.

Míg a nemzetgazdaságtannak nagynevű tudósai azon törik fejüket, az egységes vagy a kettős valutának van-e nagyobb haszna — joggal kérdezheti a sociológus, hogy már új néven nevezsem az emberi társadalomról szóló tudomány munkását, ugyan minő alapra fektetik majd azt a modern társadalmat?

A középkornak keresztény családját nem kell többé. Azt mondják: talhaladt álláspont. Az újkor elején hatalmoskodni kezdett imperializmus szintén nem kell többé.

Erre meg azt mondják, hogy ellenkezik a modern kor szabadelvű irányával. A mult századnak rationalismusa önmaga mondott esödöt Absurdumokba keveredett, melyekből még Kant sem birta kirántani, már pedig Göthe szerint:

„... Nichts Schrecklicheres kann dem Menschen geschehen
Als das Absurde verkörpert zu sein“.

Most tehát Comte-nek positivismusába és bálványkép odaállított humanismusába kapaszkodnak. Ez a század társadalmi valutája.

Mivé tette a XIX. század társadalmát, látjuk és tapasztaljuk a század végén. A francia szellem szót is talált a haldokló 19-ik századnak jellemzésére t. i. a fin de siècle-t, mely alatt mindazt az erkölesi fonákságot jelenti, melylyel az erkölesileg tönkre jutott század nevetségessé vált.

Hogy is ne, mikor egy igen elterjedt magyar napilapunk sans géne írja ki vezérezkikében, hogy „naponkint ezer alku, és tömérdek kötés történik a lelkiismeret rovására,“ hogy a megélhetés, a Felméri-féle savoir vivre eszeveszerten hajtja az embereket.

Az eszmékért lelkesülő eszeveszerten illusionista, a kimondott szó őszinteségében bizó naiv maradt, az pedig, a ki az önzésen kívül még más rugót is merne föltételezni, vagy gyógyíthatatlan vakságban sinlődik, vagy mesterileg affectál.

A század végén tehát minden Schopenhaueri látszat, Reviczky-féle hangulat, — semmi őszinteség, semmi meggyőződés többé!

Senkiben sem lehet, nem szabadbizni. Kövessük a yankee-t, ki azon hiszembben kezdi meg bárkivel az alkut, hogy az illető bizonynyára meg akarja csalni. Résen kell tehát lennie.

Ez eredménye a positivismusnak. Ez eredménye azon közfelfogásnak: mellékes dolog, ki hogyan vélekedik Istenről, lélekről, szóval metaphysicai dolgokról, melyekre nézve szabad a vásár. Chacun a son gout! Mellékes az embernek szellemi oldala, érdekesebb anthropologiai hovátartozósága. Értékesebbek az emberi nemnek, mint zoologiai speciesnek „titokzatos“ törvényei, a conventionalis hitbeli fölfogásoknál, az elnyűtt erkölesi törvényeknél.

Annyira vitte a positivitás a tudományban és az életben, hogy manapság megrendült már a társadalomban a kölcsönös bizalom, a kölcsönös hit.

De hát, hogy is lehetne egy hitetlen társadalomnak hitele, hogyan biznék az önmagában és az embereken, midőn szakított Istennel és törvényeivel midőn önmagát tekintti Comte-al és Spencerrel önczélnek?

A nélkül, hogy rátukmálnók bárkire is a katholicismusnak büjti elmékedéseit, hivatkozunk egy kiváló protestans férfinak Kossuthnak szavaira, a ki azt állítja, hogy minden intelligens és erkölesileg haladni vágyó embernek szüksége van naponkint legalább néhány másodpercig arra, hogy magába szálljon és morális értékéről elmékedjék.

A társadalomnak sem ártana, ha vezető férfiai ráterelnék figyelmét szervezettségének lejárt valutájára és közmeggyőződésévé tennék, hogy a XIX. század végét járó társadalom saját fönmaradása érdekében cserélje ki a hitelenség valutáját a vallás és az erkölesi tisztelet értékesebb és maradóbb valutájával.

Dr. Czirbusz Géza.

Janeu és a román forradalmárok.

Románból: **Kovács Gyárfás.**

— Folytatás. —

III. Ezek után vegyük szemügyre: mily összeköttetésben voltak a román emigráció és az erdélyi román vezérférfiak.

A Párisban székelt román emigráció mindenek előtt egy programot készített, melyszerint az emigrációnak tevékenységét tovább fejtenie kellett — Főelv volt: egység a cselekvésben, az emigráció élén álljon egy férfi és az elnökség székelyen Konstantinápolyban. — Az emigráció törekedjék összeköttetésbe lépni az európai hatalmasságokkal; ébresszen fel bennök rokonszenvet a román nép sorsa iránt s figyelmeztessék azon körülményre, miszerint az orosz befolyás mily nagy hatalomra emelkedett keleten.

A programnak érdekes pontja volt: *összeköttetésbe lépni a magyarországi, erdélyi, olasz, lengyel és német szabadelvűekkel* a testvériség és szabadság köteleke alapján.

Az utóbbi pont közlekedéssel fogadtatott. *Különösen a magyar földön levő emigráció azon volt, hogy egy román legió szervezésével a magyar eszmék győzelmét segítse elő s magyar és román között a békét létre hozva, a szabadság zászlója alatt küzdenének az osztrák reakció ellen.*

Azonban a román emigráció kebelében visszavonás dult. Eliád és Tell, kik Szebenben székelték, magukat az emigráció vezetőül nyilvánították és Rosetti C., Balcescu és Bratian fivéreket s másokat ócsároltak. — Ellenben Rosetti, a román nemzet Kossuthja és igaz prófétája nem helyeselte, hogy az emigráció élén egy dictator álljon és javasolta egy 3 tagból álló intéző bizottság összeállítását.

E szétvonásnak a lett következménye, hogy az emigráció legtekintélyesebb tagjai, mint: Ghica János, Rosetti, Balcescu, Bollaie, a Bratianok s mások Eliád és Tellel minden összeköttetést megszakítottak.

Milyen szellemű volt a kettős intéző bizottság, olyanok voltak működéseik is. Az emigrációnak tekintélyesebb része a magyarok segélyét ohajtotta, míg Eliád és társai az osztrákokhoz szítottak. A magyarokkal való szövetekezés leglelkesebb barátjai Rosetti, Bollaie és Balcescu voltak.

Rosetti ellensége volt a törökök és oroszoknak is.

Rosetti helyesen vélekedett, midőn megtudta fontolni, hogy ha a románság segélyével a magyarok győznek, ez a románoknak is csak előnyére váland. Ellenben előre megjósolta, hogyha az osztrákokkal tartanak és ezek győznek a magyarok felett: ekkor a románság nem nyerned semmi elismerést vagy kárpótlást, hanem osztrák elnyomatás nyüge alá kerülend.

Tell és Eliád személyes ambíciótól vezetve ellenkező felfogás hatása alatt állottak: egész irányzatukkal Ausztria felé hajoltak.

Ekként az épen román részről annyira ohajtott és felkeltett egyesülés eszméje szintén román részről nyomtatott el, miben nagy szerepet játszott Saguna érsek több más erdélyi előkelőséggel, különösen pedig a bécsi kormány- és Eliádék gyávasága.

Ha Tell és Eliád ütök vala fel székhelyüket Párisban, Rosetti C. ellenben Szebenben székelt, szóval: ha Erdély románsága közvetlen Rosetti befolyása alá kerülend, egész más

alaki lesz vala a dolgok állapotja s talán más kimeneteli a magyar forradalom is.

Az egyenetlenség tűzének tovább terjedésére a bécsi kormány is bő gyűntanyagot szolgáltatott. Arra törekedett, hogy mind Erdélyben, mind Romániában a román mozgalmakban az egyöntetűséget megzavarja. Erre különböző fegyvereket használt és eszközei megválasztásában kifogyhatatlan volt. A legelők és erdők megosztása s a pénz nem utolsó helyen szerepeltek. Sérelmeik orvoslása kilitásba helyeztetett. Mikenek a lett következménye, hogy Majorescu János román küldött Tell és Eliádtól nyert utasítás alapján a magyarok és ezekkel való egyesülés ellen körvényezett a frankfurti gyűlésen.

Hasztalan volt üzemőkkel szemben a magyar rokonszenvíkről ismert Ghica, Goleseu, a Bratianok, Rosetti s más vezéregyéniségek tiltakozásaik, mert az egyenetlenség tűzét kioltani és az Eliádisták fondorkodásainak szálait széttepmi nem tudták.

Ily párhuzamban állott a két román emigráció eszméik és eszekegedeteik tekintetében! . . .

Azonban Rosetti és Ghica ily sajnálatos előzmények után sem mondtak le politikai eszméik és elvek győzelmének kiállításáról. *Magok mellé véve Balcescu Miklóst is, 1849-ben Konstantinápolyba utaznak s ott azon terével foglalatoskodnak, hogy szerveznének egy román legiót, mely Erdélybe behatolva csallakoznék a magyarság mellé. Főcéljuk természetesen a magyarok és Báläean vállalkoznak is, hogy a topánfalvi havasok között felkeresik Janeut és igyekezzenek rábeszélni, hogy felkelő népével lépne a magyar ügy szolgálatába.*

Maga Ghica János is levelet küldött Janeuhoz arra kérve őt, hogy mindenáron igyekezzen kibékülni a magyarokkal, mert ha a magyarok román segély nélkül győzni találnának az osztrákokon, az nem lesz valami nagy hasznára a románságnak.

Ilyen volt a valódi művelt felvilágosult szabadelvű és előre látó igazi román férfiak szereplése.

Míg Eliád, Tell és társaik Ausztria felé húzva más eszmék által lelkesítették, más elvek szerint intézték működéseiket.

Ez időben a magyar hadsereg Görgei, Klapka és Bem vezérelteik alatt Verestoronytól Pozsonyig mindenütt diadalok között lobogtatta zászlóit. Ily körülmények között a fiatal uralkodó nem tehetett egyebet, mint segédkezet kérni a muszka ezártól. Mi nem is maradt el. Lüders tábornok minden perczen várta Erdély elfoglalására a parancsot. Maga Saguna érsek is volt Lüdersnél kérve támogatását.

Az erdélyi románság vezetői közül Janeu volt egyedüli, ki kezdetül végig rokonszenvével kísérte a magyar ügyeket. Egyedüli ő volt, ki a Romania Kossuthjának — Rosettinek elveivel azonosokat vallott s hasonló eszméktől lelkesült. Janeu volt hívei közül egyedüli, ki nem hitt a németnek. „Nem hiszek a németnek“ szokta mondani Bálintnak*); ugy beszél az, mint egy érzékenlen bangszer“. És ezen hitetlenségében meg is maradt mindvégig.

Midőn Balcescu ötöd magával 1849 évi július hónapjában mint Ghica és Rosettiék küldötte Topánfalván megjelent, egész őszinte barátsággal fogadta Romania ezen deputációját.

*] Bálint Simon gr. e. lelkész és oláh prefect.

Ez időben Jancu Topánfalván Teoc Todornál tartózkodott. Lelkesedéstől meghatva ölelte meg Balcescut, felkiáltva: „Ily lelkes emberre van nekem szükségem.”

Balcescu előadta küldetésének célját. Jancu könnyek között hallgatta a román követet, mint ezt Teoc Todor topánfalvi 1848 évi bíró is elbeszélte.

Balcescu egyedül Jancu értette meg, mert egyedül csak az ő szíve vala tele nemesebb érzelmekkel, s egyedül ő vezérelteték nemesebb és magasztosabb ideák által.

Jancu Balcescunak mindent megígért, mi csak tőle függött annál inkább, mert már előbb a Rosetti-féle emigrációval összeköttetésben állott és annak eszméiért lelkesült.

Jancu Zalatnára gyűlést hívott egybe. A tanácskozásban résztvettek: Bálint, Axente, Moldován, Vladufiu stb. A gyűlésen heves disputa fejlődött ki. Axente, a magyarok esküdt ellensége határozottan kijelenté, hogy ő az oroszokkal tart, nem kell neki magyar barátság. Egyébiránt ezen Axentétől nem is lehetett egyebet feltenni. Nem volt az elvek és eszmék embere, csupán a magyarok iránti vad düh vezérelte tényszerűen.

Ezen zalatnai gyűlésnek tehát nem lett semmi eredménye. Mindazonáltal Jancu szilárdan ragaszkodott álláspontjához és elvtársaival írásban nyilatkoztatja ki, miszerint előkészíti népét a magyarokkal való egyesülésre.

Erre vonatkozólag Kossuth Lajos 1849 évi aug. 8 án Bemhez a következő tartalmú levelet küldötte.

„Van szerencsém értesíteni, miszerint román honfitársaink meghatalmazottja Balcescu ur Jancu által aláírt egy levelet mutatott be nekem, melyben (Jancu) ünnepélyesen megígéri, miszerint a népet elő fogja készíteni az egyesülésre. S addig is, míg ezt keresztülvihetné, hadseregünk részéről kellő ovatosságot kér, nehogy a havasiak meglepettessenek. Ezek következtében Stein és Inezdy uraknak rendeletet adtam ki, miszerint hadseregeinket tartásuk vissza a havasiakkal való minden összeütközéstől, nehogy ez megtörténvén — a nép az osztrákok és oroszokkal lépjen egyezsége. Egyébiránt Balcescu urat is utasítottam, miszerint ha említett rendeletem kézbevétele előtt érkeznek meg: keresse fel és boesátkozzék tárgyalásokba azon hadparancsnokokkal, kiket a havasok ellen küldöttem.”

Jancu nem volt elfogult és tájékozatlan politikai belátású egyén a magyar eszmék iránt. Jól ismerte a politikai helyzetet úgy magyar, mint román részről. Tudta azt is, hogy az orosz elnyomva a kettős oláh fejedelemség politikai mozgalmait, ha magyar földre teszi lábát: itt is hasonló működést fejtend ki, bebörtönzések, elfogatások és a népnek leigázása levén szemei előtt kilátásba. Úgyére tehát nem sokat remélt a muszkától.

Azért a magyarokkal való érintkezést kereste. Dragossal Kossuth küldöttével Axente Szever és Bálint még szót sem akart váltani. Pedig Dragos 1849 évi ápril 23 án ép ezért jelent meg a topánfalvi havasok között, hogy a román vezérférfiakkal a békés kiegyezés iránt tárgyaljanak. Abrudbányán ez ügyben folyt is tanácskozás, de Axente határozottan kijelentette, hogy Dragossal nem tárgyal, mert Dragos Kossuthféle magyar ideákat vall. „Timeo Danaos et dona ferentes” fejezte be szavait.

Hanem daczára ezeknek Jancu folytatta Dragossal a tárgyalásokat. Hozzácsatlakoztak később Butean Dobra, Boer

és mások. A tárgyalások eredményre is vezettek. Jancu és társai megígérték a fegyverletételt, és várakoztak a Dragos féle misszio eredményére.

Ezek miatt Axente-ék Jancut gyávasággal vádolták és a kibékülés s a fegyverletetei ígért teljesítése ellen mindent elkövettek és Bécs előtt úgy igyekeztek feltárni Jancuék eljárását, mint lázadást és szembeszállást az osztrák befolyás ellen. S hogy a magyarelleses érzelmek buzgósága annál nagyobb legyen, az Olmützben tartott tanácskozások alkalmával, a német — Saguna-éknak minden kívánságait teljesíteni ígerte: külön országot, külön fejedelemséget, püspökségeket és egyéb anyagi javadalmazásokat. — Jancu békülékeny törekvéseit ily preszszió ellensúlyozta saját ellenfelei és Bécs részéről.

Dragos küldetését befejezve, Kossuthoz sietett. Előadta a tanácskozások eredményét. Később visszatérve Topánfalvára, ott is nagyobb számu románság jelenlétében tanácskozást folytatott. Pro et contra sokáig vitakozva, a fegyverletétel ténynyé vált. Kossuth — Saguna kivételével — mindenkinek amnesztiát adott. Mindezek május 5-én történtek. Május 6-án Abrudbányán kinttették a magyar nemzeti zászlót és a közlekedés kifejezéséül kivilágítással tüntettek. Mindenfelől örömteljes arczokat lehetett látni, mert a kibékülés nagy terhet vett le mind a magyarok, mind a románok vállairól.

Mindezek csupán csak Jancu akaratából kifolyólag történtek, megmutatva ezzel is, hogy ő a barczok ura s akaratja ellenére misem történhetik ott.

— Vége köv. —

Volt. Nincs. Lesz.

*Kimentem a temetőbe
S véges-végig jártam;
És egy régi sírhalomnál
Tünődve megálltam.*

*— Pusztla volt az, senki nem tett
Virágot a sírra;
A kimozdult sírkeresztet
Három szó volt írva.*

*Volt! Nincs! Lesz! E három szócska
A keresztre vésv.
E három szó tán egy szívnék
Egész szenvedése.*

*Egész élet története
Rövid három szóban,
Betemetve, elfelelve
A bedült halomban.*

*Néma, csendes megadással
Néztem a hatomra.
. . . Mintha csak az én szívemnek
Sírkeresztje volna . . .*

Bévai Károly.

„Gyors szabómester

— Humoreszk. —

(Németből). **Prokupa Sámuel.**
(Folytatás.)

Gyors urra azonban nevének gúnyos megjegyzése csak ösztönzésül szolgált arra nézve, hogy ne hagyja félbe a megkezdett dolgot s ezért még buzgóbban folytatta politikai olvasmányait. Elég merész volt még műveltebb megrendelői előtt is, kik üzleti ügyben felkeresték, egy-egy politikai vonatkozású megjegyzést — tenni, s majdnem kibútt a bőréből, ha különböző oldalról helyeslő válaszokat nyert; az igaz ugyan, hogy olyanoktól, kik a mester könyvében még „szerepeltek.“ Hogy ezen urak már a lépesőkön lemenve neveték az ő politikai értekezéseit, természetesen nem látta; ép úgy nem a legenyek gúnyos arcvonásait, ha egy-egy politikai előadás után a műhelyből kiment.

Az előkészületek közül, melyeket Gyors úr bekövetkezendő öltözését illetőleg tett, némelyek igen kényes természetűek voltak, mert külső megjelenésére vonatkoztak. Fatalis körülmény volt, hogy a kis emberke évek óta terjedelmes kopaszsgát hordott feje tetején s már évek óta tervelte borbélyja, ki ügyes hajművész is volt, hogy a mestert egy parókával megújítja. Jóllehet Gyors úr épen nem viseltett ezen terv iránt ellenséges indulattal, de mégis vonakodott, mert az egész város ismerte kopaszágát s mindenki tudta volna, hogy a szép hajzat nem tulajdon földjén növekedett fel. — Tehát így megmaradt kopaszágánál; otthon folyton egy selyem sapkát viselt, a vendéglőkben meg éppen feltett főveggel ült. Csak, ha az utczán valakinek köszönt, akkor fehérelt a kopaszága vakítóan s ez fatalis volt, de nem volt mit tyez. Most azonban, midőn a fővárost elhagyni készült, ezen nyomorúsággal is szakítani akart. Midőn egy este haza jött s kalapját egy székre lecsapta, Kunigunda asszonynak majdnem elállott az esze: csaknem egy félszázaddal ifjult meg Gyors ur a tömött feketés barna paróka által. —

„Világra így nézél ki Palika, midőn megesküdtünk!“ — kiáltott föl akaratlanul — már régóta nem szülötta keresztnevén, annál kevésbé ezen bizelgő néven, — de most, mondom, akaratlanul szaladt ki e szó száján. „Most még egy pár mesterséges fog kell, Kunigunda, s elutazom B. . . be hogy szállást fogadjak.“ És valóban 8 nap múlva a mester úr oly szépen vicioritá sovány ajkait, tekintve az aránylag kissé nagy fogakat, hogy csupa gyönyörűség volt reá nézni. Több napon át most a hirlapokat hangosan olvasta, hogy ily módon gyorsabban szokják meg beszélni az idegen fogakkal teli szájjal.

Még egy hiánya volt Gyors urnak, mely egy kissé nehezebben volt kiegyenlíthető, mint a kopaszág és a fogak hiánya: csak egy szemmel bírt. Már gyermek éveiben elveszté bal-szemét; régóta megszokta ezen hiányt, de nem titkolta el, hogy ezen körülmény őt nagyban elégteleníti. De — a mint mondom — ezen nem volt oly könnyű segíteni. Amde egyik napon hirlapjában ezeket olvasá: „Mesterséges szemek minden színben és nagyságban, a természetes szemektől meg nem különböztethetők. Fájdalom nélküli betevés. Dr. Görbe, Nemzeti szálloda 11. sz. Csak 8 napig .tt.“ Kunigunda asszonynak ép holnapután leend születés

napja, s Gyors ur elhatározta egész esendben elkészíteni a meglepetést, mely sokkal nagyobb leend, mint a parókánál. És nem is csalatkozott. Az örömteljes nap elérkezett. — Gyors mester ur tiz óra felé megszokott gyors léptekkel sietett el. Oly titokteljes módon mosolygott, midőn eltávozott, hogy Kunigunda asszony valami pástétom, vagy eflére gondolt, melylyel ura meg fogja lepni s utána nézett az ablakon át, míg az Erzsébet utczasáikon eltűnt. „Mégis csak jó ember vagy te, Palika“ szólott magában, bezárván az ablaktáblákat és dolga után látott.

„De hol maradhat ma?“ — kérde önmagában, midőn 12-öt elütötte s az étel is kész volt.

Majdnem egy fél óra telt el, míg a várt mester haza érkezett. Természetesen rég ismerte szapora, apró lépteit, melyekkel a lépesőkön járn szokott, s azért Kunigunda asszony a levest ki is találta. Ma egy egész font marhabust főzött, s mivel a mészáros egy darab velős esonttal meg is nyomta, a levesnek kitűnőnek kelte lennie. Megelégedetten nézett Kunigunda asszony a petrezselyem zöldséggel fűszerezett húslevesre, s a tálalásnál dupla részt szánt „Palikájának“ a velőből, mert ezt nagyon szerette.

Ép a külső ajtó zárta be férje, Kunigunda asszony sietett a sóbaföttet zellersalátával, hagyma mártással behozni, hogy annál nyugodtabban ülhessek az asztalnál. A borjú cotelett még egy időre a tűznél maradt.

„Hol vagy, Kunigunda?“ kiáltá a türelmetlenkedni szokott férj felesége után a konyhába.

„Hiszen jövök“ — válaszolt a mesterné, mialatt a folyosón már közelgő lépteit hallatszának.

Mint egy udvarias férjhez illik, a meiszter ur neje előtt az ajtó felnyitá, s egy kissé hátrálépett, hogy nevének helyet adhasson.

„No nem kell semmi ma neked?“ kérde Kunigunda, ki megszokta, hogy férje majdnem gyermekies türelmetlenséggel mindig valamihez kap.

De Gyors úr nem mozdult, ott állott az ajtó mellett, szemével pislantva, várván, míg felesége a kenyérszegést s más előkészületeket megteszi. Kunigunda asszony azt rég megtette volna, de mégse tette meg, nehogy elrontsa férjének kedvét, s ő a pástétommal, vagy más eflével észrevétlenül léphessen az asztalhoz, mert nem is gondolt arra, hogy férje a szokásos ajándékokon kívül más meglepetést is készített számára.

De midőn már ez az állapot hosszasan tartott, feléje nézett és a mint később bevallotta férjének, egész életén, ha 100 évig is él, soha sem felejtí el azon érzést, mely elfogta, midőn férjére pillantott. Ott állott az ajtónál alakjára, nagyságra s hangjára nézve férje, de a többiben még sem ismerte fel őt. Kalapját kezében tartá, hasonlóan egy szokásra kész utazó ügynökhöz, feje körülvéve sűrű, barna hajfürtökkel, szájában egy pár fénylő felhőséggel fogsor, s az eddigi egy szem helyett kettő, melyek mindaketten oly barátságosan és bensőnen pillantottak rá; — ez sok volt az eflé esodákhöz nem szokott Kunigundára nézve. Képtelen levén érzelmei fölött uralkodni a jó asszony, a bámulattól mintegy megmeredve a székre roskadt, de az alatt szeméit el nem fordítá férjéről, ki szívből örvendett azon sikernek, melyet testének kitározása által elért.

Mintha csak másodsor tünepelték volna menyegzőjüket,

oly ünnepélyesen költötte el Kunigunda asszony az ő „Palikájával“ a délebedet. Minduntalan rá kellett, hogy tekintsen, és ezt látható gyönyörrel tevő. Nem is akart hallani, mi történt a „szemorvos“-nál, és midőn Gyors meiszter úr megakarta mutatni, mily gyorsan lehet a szemet kivenni és betenni, kezét tiltakozva felemelte, azt nem akarta látni. Sokkal kellemesebb volt neki megszokni azon gondolathoz, hogy a szem nemis mesterséges, hanem természetes, és hogy férje mindig ilyen állapotban volt. Soha sem látta férjét mind a két szemnek birtokában, és most látta csak, mily természeti szépséget nélkülözött ő eddig. És így ez a születésnap meglepetés sokkal érdekesebb volt rá nézve, mint a pástétom, mely — az igaz — a mai napon elmaradt, mert Gyors úrnak nem volt ideje bevásárolni.

„A barometer magasán áll és hirlapom állandó jó időt jósolt,“ szólott Gyors úr egy verőfényes ápril reggelen nejéhez „ma délután elutazom B . . be, hogy ott lakás után nézzek“.

„Ugyan sietsz“ válaszolta a meiszterné „de menj inkább holnap reggel az első vonattal, s akkor még estére talán hazajöhetsz.“

„Nem lehet, néhány napig B . . ben kell, hogy időzzem, hogy a viszonyokkal megismerkedjem, mert nem akarom mindjárt az első szállást kifogadni, a melyikre akadok.“

Jóllehet Kunigunda asszonynak nem igen tetszett férjének e sőlü utazása, másrésztől nem ezáfolhatta meg az okokat sem, melyeket férje felhozott.

„Lakást változtatni nem oly könnyű, mint eszimat“ hangsúlyozá Gyors úr, és teljes joggal „hogy tehát ne hamarodjam el a dolgot, legalább egy hetet B . . ben kell időzőm. A mit ezáltal feláldozok, kétszeresen megjön, ha a választás sikerül.“

Ez ellen nem lehetett semmi kifogást tenni, és midőn Gyors úr az nap délután teljes diszben, egy feketére lakirozott kézi táskával, s egy hamuszürke napernyővel felszerelve, a házajtó előtt a legközelebbi lóvonatú kocsira várakozott, Kunigunda asszony nem igen boldognak érezte magát s szívesen kikiáltott volna az ablakon is utána „ne maradj oly sokáig ott.“ De Gyors meiszter úr a legnagyobb mértékben gyűlölte az ilyen „utánkézbeállást“, s ép az ellenkezőjét szokta megtenni annak, mit ily módon utána kiáltának. A mint Kunigunda asszony egyedül maradt fájdalommal és midőn az udvarias férj elindulás alkalmával a kocsiból is bucsut intett, torka összeszorult s ezen fájdalmas bucsúvétel eszébe juttatá, hogy bizony az ő „Paliká“-ja bogarai daczára mégis csak jó férj.

„Második osztályú jegyet B . . ig, ha szabad kérem!“ Gyors úr volt az, ki így szólott. Most erre a többletre el kellett határozni magát, hiszen ugyanis keveset utazott éltében vasuton. B . . ben is jobb benyomást szül, ha második osztályú kocsiból száll ki. „Ha már egyszer B . . ben elhelyezkedtünk“ így okoskodott magában a váróteremben, „ért az én öregem a takarékoskodáshoz s én is segítségére leszek.“

Ezen magánbeszédre azonban nem a másodosztályú jegy adott okot, hanem azon esábitó falni valók, melyek a buffet felől rá mosolyogtak és melyekből falatozott is, egy pohár malagaborral királyian lakomázva. S mégis egészen, a mint óhajította, itt sem ment a dolog.

Mert például ép most lépett asztalához egyik megren-

delője, s minden udvariasság mellőzésével szemrehányásokat tett neki a legutóljára készített éltőnydarabok miatt, melyek nem találnak oly jól, mint a régiebbek, s mivel ez az ur a pontos fizetőkhöz tartozott, Gyors meiszter úr saját fegyverével lett megsebesítve. „Hála Istennek“ szólott, midőn beszállásra esendítettek „örülni fogok, ha e vidéktől távol leszek, hol mindenki megtámadhat, kinél valamit szerettem.“

A szolgálai tehetől való megszabadulás érzete volt az, melyet a meiszter úr egész teljében élvezett, midőn a vonat a pályaudvarból kirobogott. Olyan coupét választott, hol nem ültek ismerősei vagy rendelői, kik talán bókákat mondhattak volna a ruhákért, melyeket számukra készítet; sőt még attól sem riadhatott vissza, hogy megtámadják, mint az imént a malaga mellett történt.

Kivált az utóbbi időkben aránylag sok pechje volt, mert politikai tanulmányai őt gyakran távol tarták a műhelytől s a miért azután a legények vettek mértéket és szabtak.

Egy úr és két hölgy ült még a coupéban. Gyors úr kihuzá nagy hirlapját újonatúj aczélszürke nyári feltöltőjének zsebéből, hogy a puha szegletben, mint eféle kis lord olvasásba merülhessen. Öntudatával bírt ő azon jó benyomásnak, melyet egy ilyen helyzetben tilos okozhat. Mert ő neki erősen imponáltak azon urak, kiket olykor olykor vasárnapi kirándulásai alkalmával a magasabb osztályú kocsikban hirlap olvasásba merülve látott. És ő a nemes passióknak el-sajátításában már régóta mester volt, csak hogy itt, hol mindenki ismerte, nem merte megtenni. A csipetű is majd lehallott, majd újra fel lett téve a meiszter úr orrára, e közben nézte a vonat által kettészelt tájékat, hogy magát ki-nyújtózhassa, megint tovább olvashasson.

Idő teltével egy kis beszélgetésbe is merültek az utasok. Beszéltek, hogy a társalgást megkezdhessék először is az időről, azután az ép virágzó eseresnye tákról, s végre a vidék növekedő szépségéről. Az idegen úr, valószínűleg e két hölgy atyja, érinté futólagosan a politikát is, s Gyors úrnak megjegyzései által látszólagosan kielégített, a mi ezt természetesen boldoggá tevő, s bátorítá, hogy a társalgást folytassa. „De minő más ember is vált belőlem egy fél óra alatt“, szólott önmagában gyakran ezen szép utazás alatt.

De hát ugyanazon tárgyról hosszabban társalogni egy művelt emberrel nem oly könnyű dolog. Ezt érezni kellett Gyors úrnak is. Egy negyed vagy szükség esetében félóránira elég lehetett az ő hirlapi frázisainak gyűjteménye és mondhatni a víz felszínén tartbatá magát, ha a társalgás fonalát a kezében tartá. De midőn tudományát kimeríté és utitárs a megkezdett fonalat tovább fűzte, s oly dolgokról beszélt, melyek régebben történtek, ekkor Gyors meiszter úr részén a társalgás megakadt, s maga is belátta, hogy az utitárssal szemben sokban blamirozta magát. Az utitárs végre jobbnak látta leányaival egészen más ügyekről beszélgetni, s Gyors úrnak be kelle ismernie, hogy sajnos fiaskot vallott.

És a mily gyorsan tudott lelkesülni, ép oly gyorsan szokta bátorságát is vesztetni. Most már vizketett a barnafekete paróka alatt, fogai mintha vacognának, s a mesterséges szem mintha igen súlyos lenne, úgy tetszett neki. Azt hitte, hogy minden ember felismeri első pillanatra rajta a nem természetes részeket. Szerencsére az idegen elszunnyadt, leányai követték példáját. Gyors úr felhasználta ezen kis pauzát, hogy magát összeszedje. Műértői pillanatokkal vizsgálta utitársának éltő-

zetét; természetesen elegáns volt, mint csak magas rangu személyek szokták viselni. Sőt a leányok ruhái is elárulták a magas származást. „Nem is esoda“ vigasztalta magát Gyors úr „hogy beléssültem: ki tudja, hogy nem titkos tanácsos vagy éppen miniszter ez az úr. Ezzel sok más ember is csúful járhatott.“

rs kevés idő alatt a kis emberke nagy veresége fölött teljesen megvizsgálatódott és azon meggyőződés, hogy B-ben megközelítőleg ily finom és művelt emberre nem fog találni új bátorsággal töltötte el, hogy ott a művelt embernek szerepét határozottsággal tovább játsza. S azt is számításba vette, hogy például a vendéglő asztalnál való társalgásnál nem szükséges az embernek minden szavát megfontolnia, mint a vasuti kocsiiban történt.

(Folyt. köv.)

Kisebb közlemények.

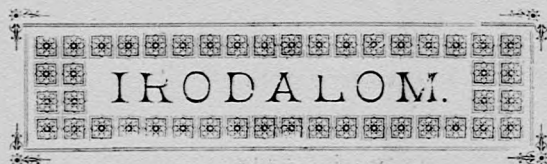
— **Sárpatak.** Ismét egy drágakövel ékesíté nagyméltóságn és föltisztelendő Lőnhart Ferencz Püspök Urunk jótéteményeinek ékesen ragyogó koronáját. Ugyanis a folyó évi marezius hó 10-ke emlékeztet méltó nap volt a sárpataki róm. kath. hitközségre nézve: minthogy ezen a napon adatót át a kegyelmes Püspök Urunk által saját költségén — 2625 frton a mult 1891 év nyarán építtetett róm. kath. díszes iskola és kántortanító lak, melynek hossza 20 m. 28 cm., szélessége 7 m. 22 cm., belvilágának magassága 3 m. 65 cm. — Van az épületben 1 tágas iskolaterem, 1 nagy és 1 kisebb k. tanítói szoba, 1 konyha, sütökemenczével, 1 kamara, 1 pítvar és egy köpince, — az udvaron pedig 1 bőforrasú 5 üles kut. Az átvévo bizottság személyzete ezek voltak: Főtiszt. Weisz József segesvári plebános mint püspöki megbízott helyettes, tek. Szén András segesvári pallér, P. Both Demeter helyi lelkész és tek. Török Ferencz építőmester — mint átadó — urak. A kiküldött bizottság Segesvárról d. e. 11. óraker érkezett meg, s azonnal munkához is fogott; d. u. 1. óraker bevezetés a vizsgálatot, a jegyzőkönyvet vette fel, melynek aláírása után d. n. 2 óraker a helyi lelkész asztalához ültünk le, hogy az utazás és az iskola körüli látásfutás által feleségázott étvágyunkat lecsillapítsuk, minek a pap könyhája bőségesen meg is felelt; nem volt fogyatkozás a sárpataki szölv. nectárában sem. A lelkész előbb Püspök Urunk Ó nagyméltósága egészségéért és hosszas boldog életeért, azután a többiekért emelt poharát. Ebéd után az elutazandók, hogy a sárpataki sárból kievickélhessenek, és még napvilág Segesvárra érjenek, utnak indultak. Így folyt le esendben, de azért elég megfontolással az iskola collaudatiója; hanem azért sok időközön keresztül Sárpatakon emlékezetes marad. Püspök Urunk gazdag „Adakozásait a szegények egész gyülekezete fogja hirdetni.“ (Sir. 31. 11.) mert a kevés számú hitközség megtamadott kath. iskoláját az elközösítéstől a maga erejéből megmenteni képes nem lett volna; de ime kegyes Főpásztorunk azt nekünk megmentette és rövid 2 év alatt 3442 frtját áldozta e kis egyház anyagi és szellemi jóllétének emelésére. 1890-ik évben megvette a parochia telkével határos 3 hold 957 □ öl belső telket 817

frton, melyben zöldséges gyümölcsös és jó fűtermő helyek vannak s ezek hasznóélvezőivé örök időkre egyenlő arányban a kántortanítót és lelkészt tette.

Mindezen nagy áldozatok örök emlékére az új kántori lak utca felőli falába beillesztetett egy 1 m. 12 cm. hosszú, 85 cm. széles és 10 mázsás súlyú faragott kőből való emléktábla, melyre aranyos betűkkel e szavak vannak bevésve: „Hálával hirdetjük nagy nevét LŐNHART FERENCZ Püspök Urunknak, ki a 3-hold 957 □-öl belső telket sajátjából vette, és rá a róm. kath. iskolát tulajdonából építtette. Pártfogóink voltak: Gr. Haller Ferencz főgondnok. Mélt. és Főt. Bálint Károly apát, Tamási Aron kanonok urak és már néhai — Markovich Jakab t. kanonok, ker. főesperes Ur.“ — Azudvar felől pedig az iskola falába be van foglalva egy 1 m. hoszu, 60 cm. széles vésett kő, a melyben rövid szentírási mondatok az anyagi áldozatok szellemi ezéjait jelzik: „A bölcsesség kezdete az Urnak félelme“ (Sir. 16.) „Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket, és ne tiltsátok őket tőlem“ (Luk. 18. 16.) „Tanuljatok tőlem, mert szelíd és alázatos szívű vagyok.“ (Máté. 11. 29.)

Ezen mondatok értésünkre adják szellemi magas intencióit a kegyes Főpásztor anyagi áldozatainak, hogy t. i. azok, kik az anyagi hasznát élvezik, a szellemi, erkölcsös közművelődést a lehetőségig előmozdítsák: mert igazán e kis kath. hitközségen teljesedett be: „A hol nagy a szükség, ott közel van az isteni segítség“. S midőn ezen nagy áldozataért Kegyelmes Főpásztorunk apostoli számolyához borulva szívünk mélyéből hálát rebegünk, egyszersmind nem szününk megkérni a pásztorok Pásztorát, hogy Főpásztorunk drága életét még sokáig tartsa meg, hogy a rábizott egyházat bölcsességben és igazságban még sokáig kormányozhassa.

Sárpatak 1892. márezius 15-én.

Könyvismertetések.

— **Jézus Krisztus.** Irtá P. Didon domonkosrendű áldozó pap. Szerző és kiadó engedelmével fordították Dr. Kiss János és Sulyók István. Budapest 1892. I. k. 516 l. II. 452 l. Az újabb időben alig jelent meg szebb, értékesebb munka a világ kath. irodalmában, melyet oly kiváló érdeklődés, méltó feltűnés s nagy mérvű pártfogás kísért volna, mint a Didon atya munkája Jézus Krisztusról. A világ legelső lapjai, katk. és nem katolikuskok egyaránt, bőven és részletesen foglalkoztak vele hasábjaikon, az első kiadást csakhamar 30,000 példányban kapkodták el és minden nemzet sietett azt lefordítva saját nyelvén is megszólaltatni.

De nem is esoda, hiszen arról beszél ez a mű, ki a legnagyobb, a legszentebb a világon, központja a világtörténelemnek, a haladásnak, uralkodója a szíveknek, kit Istenének vall a hívők milliója s leborulva előtte a föld porába, fejét lehajtva keresztje számolya elé buzgó epedő imádsággal tőle esd, tőle vár kegyelmet és segílyt az élet utain. Jézus Krisztusról az emberi nem Üdvözítőjéről, ki keresztalála áran váltotta meg a világot vétkeiktől, ki megnyitotta előttünk

a menyeknek bezárt kapuját, hogy részesei legyünk egykoron az örökké való boldogságnak.

Böven és részletesen adja elő az Isten egyszülött fia földi életének történetét kezdve születésétől ott a betlehemi jászolban, végig követve nyilvános életének minden lépését egész a Golgotha ormáig, hol értünk életét áldozta föl. Előadásában mindenütt a Szentírásra támaszkodik, a nagy evangelistákra, kiknek könyvei az Úr Jézus életének történelmi kútfőforrását képezik, komoly és tudományosan hangon, a tudás alaposságával, a hit mély és őszinte meggyőződésével, mely keresztül tör, átragyog az egyszerű sorokon is, lelkünket magával ragadja s imádvá kényszerít leborulni az Isten fia előtt.

Igen, az egyik főcélja a Didon atya munkájának, hogy megvédje, beigazolja előttünk Jézus Istenségét s megvédje a hitet azokkal a támadásokkal szemben, melylyel a megváltó személyét a hitetlen szívek, mint Strausz és Renan, és annyi sok más eddig is illették. S ezt ő nem bölesleti, nem theologiai vitaközvetéssel, nem az istentelenség szerzői ellen folytatott polemikával kívánja elérni, hanem úgy, hogy ebben elbeszéli nekünk azt a szép, azt a főszeles életet, melyhez hasonló nem látott még a világ soha, mely nagy és gazdag volt fényes, kimagasló jelenetekben, minőt fantázia ki nem találhat, melyekről költő álmodni sem képes talán s melyet látva, melyet olvasva ajkunk önkényit teszi a vallomást: „Ez valóban az Isten fia volt.“

Méltó dícséret és elismerés illette meg tehát a fordítókat kik lelkes odaadó munkálkodásukkal egy valóban szép, mindenek felett értékes munkával gazdagították kath. irodalmunkat. Melegen ajánljuk azt minden olvasónk szíves figyelmébe, de különösen a lelkeskedő papság veheti annak nagy hasznát a szent beszédek és szent tanítások készítésénél, hiszen összegyűjtve talál itt mindent, mi az Úr Jézus életére vonatkozik. Megrendelhető a lelkes kiadónál Dr. Kiss János úrnál Budapest, Lövész utca 13. Ara a két kötetnek füzve 7 frt. pompás angol kötésben 9 frt. Sacerdotibus etiam erga sacra 28. respective 36.

*

X.

— **A legerősebb két fegyver** az igazság és a tudomány. Ha lassabban is, de biztosan győznek. Az igazság és az igaz tudomány ereje az, a mely nekünk katolikus papoknak a mai antikatholikus eszmékkel megrontott korban a sikert megszerzi. Ép azért kötelességünk fegyverünket, az igazságot és a tudományt élesíteni kutatás által, erősíteni tanulás által és annak forgatásában megedzeni magunkat gyakorlat által. Kötelességünk ez annál inkább, mivel a küzdelem katolikus és antikatholikusok között leginkább a legnagyobb kincs: a gyermekek és iskolák körül forog. Arról azután, hogy a keresztény életre, a gyermekek jövőjére mily kiváló fontossága a hitnek gyakorlati tanítása, — paptársaim előtt hosszasan beszélni sértés volna ügybuzgóságunk és tudományuk ellen. Nem is tesztem ezt. Csupán oda akarom becses figyelmüket irányítani, hogy: ha a hittanítás fontos, fontosak az eszközök is, melyek erre nekünk útmutatást nyújtanak. Ilyen eszköz a káté irodalmának művelése egyáltalán s nekünk magyaroknak ez irodalom magyar nyelven való terjesztése különösen. Ennek tudata érlelte meg Tóthfalussy Bélában amaz elhatározást, hogy Schöberl X. F. bajor plébánosnak, a hitoktatás irodalmának terén e veterán írónak „Lehrbuch der Katholischen Katechetik“ című

munkáját „**A katolikus hitoktatás kézikönyve**“ címen magyar nyelven kiadja.

Legyen szabad remélnünk, hogy a főtisztelendő papság a megérdemelt pártolásban részesíti.

Minden további ajánlás helyett álljon itt a munka rövid tervezete. Az első rész a hitoktatás történetét világítja meg a következő felosztással: a hitoktatás Krisztus Urunk kezében, az apostolok terjesztésében és az azt követő időben; az első keresztényeknél, a középkorban és az új korban. Ha íraz, hogy a történelem az élet mestere, akkor a munka e részéből megtanuljuk azt is, hogy a hitoktatás terén főtisztelendő mindenféle újítás után törekednünk. Tekintsük e helyett inkább az egyház kétezer éves múltját s tanuljuk meg, minek tekintette a hitoktatást Krisztus Urunk, az apostolok és az anyaszentegyház.

A második rész a kátének van szentelve. Schöberl e részben főleg arra helyezi a fősúlyt, hogy minden iskolának az illető növedékekhez mért kátéja legyen. Ellene van az úgynevezett theologikus előadásoknak a gymnasiumokban és felső népiskolákban, mert ez a káté ezéjét inkább hátráltatja, mint előmozdítja. Hosszasan foglalkozik azzal a kérdéssel, vajon használjuk-e a népiskolákban a kétféle kátét (kis és közép) és az egyféle (a kis) káté használatát sürgeti.

A harmadik rész a rendszerrel, a methodikával foglalkozik. Mivel a hitoktató mint tanító, pásztor és pap háromszoros hivatalt visel, ehhez a háromféle hivatalhoz mérten fejti ki a megfelelő három irányú rendszert is.

Hogy Schöberl mily roppant szorgalommal dolgozta ki művének e három részét, tanúsítja annak terjedelme is. A munka 45 ívből áll.

Mint hogy a munka már megjelent, nagyon kérjük a megrendelésre való felhívást, és reméljük, hogy azt a főtisztelendő papság mentül nagyobb számban rendeli meg.

A munka három kötetből áll; mind a három kötet ára 3 frt, kötve 3 frt 60 kr. Meglehet erga sacra is rendelni a fordítónál: Budapest, VII. ker. Erzsébetváros.

Ugyancsak meglehet nála rendelni dr. Reindl Román „A lelkipásztorokodás gyakorlati vezérfonala“ című munkáját, valamint az összes hazai sajtó által kitüntöen méltott „A kisdédováás Európa főbb államaiban“ című művet, mely 20 illusztrációval ellátott, igen díszes kiállítású munka jelenleg a kisdédováási törvény végrehajtása küszöbén kath. lelkész társainkat különösen érdekli. Mindkettőt erga sacra vagy egy-egyét 1 frt 50 krért. Mindezen műveket ismételtelen ajánljuk.

*

— **Megrendelési felhívás.** Dieső szent királyunk László, szentté avatásának hétszázados évfordulati ünnepélyéhez a magam részéről én is hozzájárulok a kegyeletes megemlékezés szerény nefelejesével. Ezt a szép és kedves virágot szándékozom elültetni a jövő reményeinek, a serdülőbb korú gyermekek szívében. Ut ivre terjedő művecském, mely Szent László király címen fog megjelenni, a tanuló ifjuságnak szántam, úgy azonban, hogy a nép is élvezettel s haszonnal olvashassa, s ez által fölélenküljön szívében a hazaszeretet tiszta, szent erénye.

A művecske tartalmát a következőkben vázoló: Szent László mint országnak fejedelme, mint az egyház bü fia, mint böles törvényhozó, mint szigorú és igazságos bíró, mint

a jó erkölcsöknek szóval és tettel terjesztője, mint a szegények oltalmazója és pártfogója. — László királyaink. — Derék László-nevű térfiak hazánk történelméből. — Néhány szó a Szent László társulatról. — Ezeket kívül még mintegy tiz, szent Lászlóra vonatkozó költemény is lesz a művecskében, melynek ára füzve 30, kötve 55 kr. Etiam erga ss. Tiz példány után egy tiszteletpéldánnyal szolgálók. A megrendeléseket folyó hó végeig kérem. A könyvecske a husvétii szent ünnepekre fog megjelenni.

Bizalommal kérem a főtisztelendő papságot, s hazám tanítói karát, szíveskedjenek nemes ügybuzgalommal ajánlani e művecskét, melynél alkalmoszerűbb vizsgálati ajándék ez idén nem is képzelhető. Nem lehet tagadni, hogy a mai sivár korszakban, kivált az ezredéves ünnepély közeledtével, igen nagy szükségünk van a bazafiasság ápolására, s vajjon kik volnának ennek hivatottabb öreai, mint a tanítókkal egyesült kath. papság, mely nem üres szájbösködéssel, hanem a tettek mezején mutatta ki mindig honszeretetének szeplőtelen és önzetlen becsületességét. . . . A régi hymnus egyszerű, de meghatározó szavaival végzem e tömeges pártolásra számító felhívásomat:

Dicsérjük magyarok, szent László királyt!
Bizony érdemli mi dicséretünket.
Dicsérjük ötet, angyalok, mondván:
Ídvez légy, kegyelmes szent László királyt!

Maradok honfíui üdvözlettel érgerben (lyceum), 1892. márc. 5. Babik József, tanítóképző tanár.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Köszönetnyilvánítás.** Ft. Lőnhart Ferenc erdélyi püspök Ur Ö nagyméltósága a m.-sámsondi iskola részére a folyó iskolai évben is 20 frt kegyes segélyvel járult sajátjából tízi fára. Midőn ezt a nyilvánosság terén is megköszönni sietünk, kötelességet teljesítünk. De ránk nézve kedves alkalom ez egyttal hálánk kifejezésére azon sok jóért, melyet az áldott lelkű Főpap Mező-Sámsondért — kiválóan két év óta — tett. Jutalmazza jóságát bőven az egek Ura! A m.-sámsondi hitközség egyház- és iskola tanácsa.

— **Nyilvános köszönet.** Főtisztelendő Szabó Albert nyugalmazott lelkész előbb a monstrancia, ezorionum és egy miséző kehely megaranyoztatására szükségelt összeg kiegészítésére 25 frtot, — most ismételtlen különféle egyházi tárgyak beszerzése alkalmából 2 díszes oltárgyertyatartó összegének fedezésére 40 frtot szíveskedett megtakarított filléreiből bőkezűen adományozni. Midőn a nemes szívű adakozónak a nyilvánosság előtt is mély köszönetet mondok, egyttal ki-

vánom, hogy adjon a Mindenható hátralevő agg napjaira bő kegyelmet s mikép ő Isten földi házában a világosságot és fényt terjesztő gyertyák számára tartókra áldozott, úgy egykor a dicsőültek örök templomában mindig tartó világosság legyen osztályrésze. Zetelaka, 1892. márczius 16. Andrásy József esp. pleb.

— **A radnóthi** róm. kath. templom-alap javára a február 20-án tartott jótékony-ezeln bálra vonatkozó meghívók alapján közelebről szivesek voltak adományozni Mtszgs Jung-Cseke Lajos apát plebános ur Székely Udvarhelyről 5 frt o. é. Tek. Florian János nagy birtokos úr Szamos-Ujvárról 2 frt. Nt. Veress Lajos pleb. ur Kerellő Szent Párlól 1 frtot. A nemes szívű jótéveőknek Tek. Izmael Mihály e. gondnok ur lapunk utján nyilvános hála-köszönetét fejezi ki.

— **Főgymnasiumunk márczius tizenötödiki ünnepélye,** mely díszes s a terem szűk voltához képest nagyon is számos hallgató közönség jelenlétében folyt le a volt gymnas. helyiségnek ez alkalomra esinosan feldíszített rajztermében, kiválóan sikerült. A felolvasás és szavatok, ének- és zenedarabok egyaránt megnyerték a közönség tetszését és elismerését. Mindenki tudja, hogy az ilyen ünnepélyek rendezése a tanári testületet és annak sikere legalább is oroszán részben az ének- és zenetanárt illeti. Mint a nyilvánosság organuma köszönetet mondunk tehát a tanári testületnek, — de kiválóan Fogarasi János karnagynak, kinek fáradságtalan és lelkes buzgósága ily szép eredményeket mutat fel.

— **Pályázat.** A nagyszebeni kir. kath. Terézvárház-nál megírult egyik tanítói állomásra ezennel pályázat hirdettek. Javadalma: három szobából és konyhából álló lakáson és kis kerten kívül 450 forint évi rendes fizetés s mindaddig míg a jelenlegi viszonyok nem változnak, a nevelői teendők végzéséért évi 176 frt 40 kr., az irodai teendők végzéséért pedig évi 100 frt jutalom. Az állomást elnyerő köteles az intézetet osztályu elemi iskolájában az igazgatóság által kijelölendő osztályt vezetni s abban a rajzon, szépiráson, ének és tornászaton kívül a törvény által előirt többi tantárgyakat tanítani, a négy tanító között feloszló nevelői teendőket, valamint az irodai teendőket is pontosan végezni. A német nyelvben járatos pályázók előnyben részesülnek. A kinevezendő tanító csak egy évi sikeres próbaidő elteltével fog véglegesítettetni. A keresztlevélllel, tanítói oklevéllel s esetleg szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt folyamódványok f. év április hó 2-ig alóirt igazgatósághoz küldendők be. Nagy-Szeben, 1892. márczius hó 15-én. A kir. kath. Terézvárház igazgatósága.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: ZLAMAL AGOST.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BELA, KORÓDY PÉTER, VARGA SANDOR, VASS ALBERT.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárott.